

prokázáno nemá, přece by tím nebyly obžalované sprostěny trestné zodpovědnosti. Poněvadž nalézací soud, vycházející z nesprávného právního posouzení věci, vyloučil subjektivní vinnu obžalovaných, nelze rozhodnouti ve věci samé, přes to, že jest v rozsudku bezvadně zjištěna skutková podstata přečinu dle § 13 zákona lichovního ve směru objektivním.

Čís. 846.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Pokud jest kůň předmětem potřeby.**

(Rozh. ze dne 12. května 1922, Kr II 346/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichovního soudu při zemském soudě v Opavě ze dne 22. března 1921, jímž stěžovatel uznán byl vinným přečinem dle § 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku první stolice, jímž byl uznán vinným přečinem dle § 7 (3) zákona o válečné lichvě, uplatňuje z důvodu čís. 9 lit. a) § 281 tr. ř., že koně — vyjma koně jatečné — nejsou předmětem potřeby ve smyslu zmíněného zákona, že 10procentní zisk, jaký přiznal nalézací soud stěžovateli, je nepřiměřeně nízký a že při posouzení zřejmé přemrštěnosti ceny vycházející jest ze skutečné ceny předmětů. V onom směru dovozuje, že předměty potřeby ve smyslu § 7 zmíněného zákona jsou jen věci významu pouze druhového, které připouštějí jakési stejněměrné oceňování dle svého poměru k potřebám lidským, zejména vzhledem k tomu, že se jimi nakládá a obchoduje často a jednoměrně; předměty potřeby jsou prý proto sice koně, určení k porážce, které lze oceniti dle množství masa a kůže, z nich získaného, nejsou však jimi koně, pokud se jich užívá k účelům jiným. Než předměty potřeby rozumí zákon o válečné lichvě, jak se podává z definice § 1, bez rozdílu věci movité, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Okolnost, že jednotlivý spotřebitel kupuje určitou věc (species) vzhledem ku zvláštním poměrům a ku nahodilým vlastnostem této určité věci a že ze zvláštní záliby pro tyto neobyčejné vlastnosti a pro zvláštní poměry uvoluje se zapraviti cenu mimořádnou, může ovšem přijíti v úvahu při posouzení otázky, zda jedná se skutečně o potřebu či pouze o pouhou libůstku osoby, která si věc opatřuje, zejména však také při posouzení otázky, zda bylo při zcizení (nákupu) této věci využito mimořádných poměrů válkou vyvolaných, ježto zákon o válečné lichvě směřuje pouze k tomu, aby se spotřebitelům dostalo za ceny přiměřené ukojení jejich potřeb, nikoliv však též k tomu, aby se potřeby spotřebitelstva ukojily zvláštním způsobem konkrétními věcmi, na kterém, případně na kterých spotřebitel-jednotlivec ze zvláštní záliby sobě zakládá. O takovou věc, jejíž cena utvořuje se mezi stranami dle zvláštních poměrů, dle zvláštních nahodilých vlastností věci a dle zvláštní záliby kupujícího, nejde obyčejně při koních a

nešlo zejména při koni, o kterého se jedná. Koně prodávají a kupují se z pravidla dle pravděpodobné nebo zjištěné své výkonnosti, podmíněných druhem, výchovou, stářím a bezvadností nebo vadami a dle jejich způsobilosti k určitému druhu upotřebení. Tato hlediska připouštějí — jako u jiných věcí zastupitelných — jakési jednoměrné oceňování dle užitku, který vzhledem k místu a k době poskytují obyčejně všeobecně; kupiteli nezáleží na tom, aby se mu dostalo určitého koně (species), nýbrž pouze na tom, aby si opatřil koně, ze zmíněných hledisk pro potřeby jeho vhodného. Též kůň, o kterého jde, neměl nějakých zvláštních vlastností; o takových vlastnostech, nehledě k vadě špánku na obou zadních nohách, nezmiňuje se ani obžalovaný ani žádný ze svědků; jednalo se o obyčejného koně k zemědělským pracím; zejména nešlo kupujícímu o tohoto speciálního koně, nýbrž o koně, vhodného pro provoz zemědělský. Kůň, o kterého jde, byl věci významu pouze druhového a o proději a koupi jeho jest — jak co do otázky o zřejmé přemrštěnosti ceny, stěžovatelem požadované, tak co do otázky, zda bylo využito mimořádných poměrů poválečných — uvažovati dle těchto zásad, jako o zcizení jiných zastupitelných předmětů potřeby, při nichž tomu, komu věc se zcizuje, jest úplně lhostejno, dostane-li tu či onu věc potřebě jeho vyhovující.

Čís. 847.

Pokud jest pachatelova nouze neodolatelným donucením ve smyslu § 2 lit. g) tr. zák.

(Rozh. ze dne 15. května 1922, Kř I 1325/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Chebu ze dne 12. října 1921, jímž byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle § 11 čís. 4 a pro přestupek dle § 7 (1) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost veřejného obžalobce do rozsudku první stolice, jímž byl obžalovaný sprostěn z důvodu neodolatelného donucení dle § 2 lit. g) tr. zák., dovolává se zmatečných důvodů čís. 9 lit. a), čís. 5 § 281 tr. ř.; je důvodná. Pojem neodolatelného donucení předpokládá dle zákona tak velikou míru nouze a bídě, že tím jest život pachatele neb osob jemu blízkých přímo a nevyhnutelně ohrožen, takže není s to, by se vymкнуł vlivu této tísnivé nouze na směr své vůle, že tedy mu nezbýlo jiného prostředku, by ušel trýzni umírání hladem, než aby se dopustil činu trestného, jím spáchaného. Právem vytýká stížnost dle čís. 9 lit. a), že tomuto pojmu neodolatelného donucení neodpovídá, co nalézací soud uvádí o nouzi obžalovaného. Udání obžalovaného, že obchodováním zeleninou nemohl vydělati na úplnou výživu rodiny a že obchodoval kuřivem, aby zlepšil svůj stav, poukazuje sice ku